

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 — kr.
Félévre 5 — „
Negyedévre 2 30 — „
Egy órára 1 — „
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONVITZ**

Hirdetési díj:
Negy hasabos petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű hirdetések alk. szerint jutányos áron vetetnek fel. Helysz. díj külön bejegyzéssel 30 kr.

A nyilvánosság joga.

Debreczen, nov. 8.

Lapunk f. szerkesztője a következő felelősséget nyújtotta be a mai délelőtti Simonffy Imre kir. tan. polgármesterhez: Nagyságos kir. tanácsos Polgármester Ur!

Alulírott, mint a közvélemény szolgálatára s a közönségnek az eseményekről való alapos tudósítására alapított időszaki sajtónak egyik igénytelen munkása, ugy a magam, mint a szerkesztésben megjelenő „Debreczen“ politikai napilap szerkesztője nevében Debreczen sz. kir. város törvényhatósága színházi bizottságának 1897. november hó 6-án d. u. 3 órakor tartott ülésében hozott azon határozata ellen, miszerint a várossal szerződésben levő szinigazgató társulatának megfelelő volta feletti zárt ülésben fog határozni s a Nagyságodat helyettesített elnököl Komlóssy Arthur főjegyző urnak ezen határozat folytán az ülésen a közvélemény szolgálatában megjelent hírlapírókhoz a terem elhagyása iránt intézett felszólítása ellen az alábbiakban tisztelettel előterjesztendő okaim alapján

felelősséget, illetve óvatást jelentek bel.

Nevezetesen nem ismerhetem el a tek. színházi bizottságának a zártülésre vonatkozó indítványt tett Márk Endre biz. tag. ur által kifejezett azon véleményét méltánylandónak s a zártülés kimondására s ekként egyáltalában a nagyközönségnek, de különösen az azt képviselő sajtónak kizárására elegendő oknak a tek. színházi bizottság részére, hogy a szintár-ulatértéke feletti alkotott nézetek annyira kiélesedtek ahhoz, hogy azokat csakis a nyilvánosság kizárásával lehet eszmecseré tárgyává tennie a tek. színházi bizottságnak,

A tek. színházi bizottság ülésére ugyanis a % alatt tisztelettel mellékelte meghívó alapján mentünk el, amelyet az ülésen elnököl Nagyságodat helyettesített főjegyző ur bocsátott ki Nagyságod nevében, amelyen ez a tárgy minden kétséget kizárólag napirendre volt tűzve s ekként mi hírlapírók egyenesen meghívást nyertünk az ezen meghívóban. „2. A társulat szervezése általában, különösen a Colorature énekesnői szerep kör betöltése“ czim alatt meghirdetett napirendi pont tárgyalására is. Mivel ez kétségbevonhatatlanul így történt, legalább is méltánytalanság volt a meghívottaknak ugy személyével, mint a társadalomban betöltött hivatásos tiszttel szemben a Márk Endre ur által tett s a tek. színházi bizottság által elfogadott s az elnököl főjegyző ur által pedig

a hozzánk intézett felhívással fogantatott kiutasítás határozat.

Azonban méltóztassék mezenedni, Nagyságos Uram, hogy kifejtsem, miszerint — szerény nézetem szerint — a kifogásolt határozat nem csak méltánytalan, sőt igazságtalan, hanem a tek. színházi bizottság ezzel egyenesen túllépte hatáskörét s visszaélt azzal a diskreczionális hatalommal, amelyet a szervezeti szabályzat részére a színházi ügynek általában, de különösen a közönség igényei kielégítésének ellenőrzhetése céljából biztosított.

Nevezetesen a tek. színházi bizottság ezen határozatával magának mint ilyennek s tagjának egyenként egyaránt csalhatatlanságot követel, illetve azt kívánt biztosítani, egyenesen elzárva a módját annak, hogy a kifejlődött tárgyalás folyamán kifejezésre juttatott nézeteik a nagyközönség és az azt képviselő sajtó részéről megfontolás és a mindenki által teljes mértékben tünni tartozott bírálat tárgyává tétethessenek. Mert nagyon téved a tek. színházi bizottság, ha azt hiszi, hogy azzal eleget tett a nyilvánosság iránt tartozó kötelességének, ha a határozatot annak bármily kimerítő indokolásával is, közreadja. Nevezetesen éppen ebben a kérdésben, a hol személyekről van szó, a határozatot létesített egyéneknek személyes felelőssége a nyilvánossággal szemben a hozott határozat nyomatékai tekintetében kétszeresen fontos és minden szó, a mely tudva vagy öntudatlan kirepült az illetőnek ajkán s elkötelezte őt és befolyásolta egy vagy más irányban a többi tagot, kötelesség, hogy a nyilvánosság előtti hangzolt legyen.

Sőt tovább megyek, Nagyságos Uram! Anélkül, hogy bárki másnak s különösen Komjáthy János szinigazgató urnak ügyeibe és gondolkozására befolyást kívánnak gyakorolni, ki kell jelentenem, hogy nemcsak a nagyközönségnek és a sajtónak, hanem szorosán véve még a szinigazgatónak kizárása sem felel meg azoknak a tekinteteknek és elveknek, a melyeknek követését a teljes tárgyilagosság egyenesen megkívánja, nemlévén senki nem hogy el, de még csak megítélhető sem anélkül, hogy az ellene emelt kifogásokat védelmének előadhatása végett elébe ne tárják s csakis a határozat hozatalát nem szabad személyes jelentéssel befolyásolnia. Ha ez így áll s hogy így van, még a büntetőtörvény is elismeri, mennyivel inkább kötelez egy személyek jövője és művészi hírneve felett végérvényesen, egyedül a lelkiismeret szavára hallgatva

jury-szerűleg ítélő testületet a nyilvánosság, ítélete meghozatalánál, a nagyközönséggel s különösen a sajtóval szemben olyan kérdésben, mely kiválólag és egyedül a nagyközönség igényeinek megvédésére és kielégítésére van hivatva.

Világos ezekből, Nagyságos Uram, hogy a tek. színházi bizottság hivatott határozatával túllépte hatáskörét s a mellett, hogy méltánytalanságot, sőt egyenes sértést követett el a sajtóval szemben, a melynek képviselőit előbb meghívta, aztán kiutasította, komolyan veszélyeztette egyszersmind a hivatott határozat fogantatása után kebelében végbe ment tanácskozásának értékét és megbízhatóságát az ilyen kérdésekben különösen fontos tárgyilagosság tekintetében.

Mindezeknél fogva azon kérelemmel fordulok Nagyságodhoz, mint a bizottság elnökéhez, hogy jelen tiszteletteljes felelősségénél a tek. városi tanács utján s annak javaslata kíséretében a vonatkozó iratok kapcsán a tek városi közgyűlés elé terjeszteni méltóztassék, hol is tisztelettel az iránt esedezem, miszerint a tek. színházi bizottság azon határozatát, melylyel a zárt tárgyalást elrendelte, s a meghívott hírlapírókat kiutasította, megsemmisítvén; a zárt ülésben hozott határozatait feloldván: a bizottságot oda utasítani méltóztassék, hogy a % a, tisztelettel csatolt meghívóban foglalt tárgysorozat második pontját nyílt ülésben újból tárgyalás alá vévén: új érdemleges határozatot hozzon.

Debreczen, 1897. nov. 8.

Nagyságodnak

alázatos szolgája

Kohányi Gyula

hírlapíró,

a Debreczen pol. napilap felelős szerkesztője.

BELFOLD.

Múlek Lajos. A mindszent-szegvári kerület, amelynek man dátumát hosszú időn át Helfy Ignác viselte, új képviselőt választott: **Múlek Lajos**, a függetlenségi és 48-as Kossuth part tagját. A választást egy kis bonyodalom előzte meg, mely azonban Uray Imre visszalépésével megoldódott. Helfy örökségét tehát eghangulag ruházta a kerület **Múlek Lajos**ra. Az új képviselő nem új ember a Házban; a mult országgyűlésen benne volt már, mint a függetlenségi párt tagja, aki tehetségéért, konziliáns fellépéséért és kiváló szakmájáért tisztelték és szerettek minden oldalon. Tagja volt a pénzügyi bizottságnak és itt is erős munkásságot fejtett ki. A függetlenségi párt kitűnő akvizícióra tett szert ez uttal; de a Házra nézve is az ily tag csak nyereség és azért pártkülömbőség nélkül ma nagyon rokonszenvesen fogadták **Múlek** megválasztásának híreit.

A politikai helyzetet nagyon is optimisztikus színen tünteti föl báró Bánffy Dezső miniszterelnöknek az a szombati kijelentése, hogy a képviselőház a jövő hét keddjéig tul ebben a hónapban nem tart érdemleges ülést. Ennek a kijelentésnek más jelentősége van a belpolitika s az Ausztriával való viszonyok szempontjából. Arra mutat ez a kijelentés, hogy a miniszterelnök meg van győződve arról, hogy Ausztriában meglesz a provizórium. Csak az a kérdés, rendez parlament uton, vagy a 14 §-al! Felette kétségesnek kell lenni, hogy a Haz szünetet tarthasson, ha csakugyan a 14 § kerül alkalmazásba, mert báró Bánffy Dezsőnek akkor számolni kell a kompromisszumban, valamint a provizórium tárgyalásánál vállalt kötelezettséggel, így tehát legalább is kétséges a parlament szünet, melyet a miniszterelnök — a szabad elvű párt nagy örömeire kihirdetett. Azért is tulságosan optimisztikusan látszik a miniszterelnök megnyugvása, mert az osztrák pénzügyminiszter a budget-bizottság ülésén a kvótametásról, a kiegyezésben, a bankkredesben Ausztria javára szerzett előnyökről tett egész határozott kijelentéseket. Ezeknek itt nálunk viszhangot kell kelteni, mert ha mindazzal, a mit Bilioszky az obstrukció ele-ünesítésére mondott, akkor a mi érdekeink a kvótában a kiegyezésben egyszerűen fel vannak adva. Ilyen körülmények között pedig ne beszéljünk csendes parlamenti helyzetről. A belpolitika a parlament munkaképessége szempontjából bizony szomorú tünet, hogy a parlamenti munkának legszorgosabb évadján a miniszter hazaküldi az országgyűlést. A költségvetés előterjesztéséről szó sincs, a kérvényezés is lejárta magát a mai kezeles mellett, mert hónapok alatt sem lehet egy ülés rendjére való kérdést összeszedni. A delegációk, a pénzügyi bizottság tárgyalásai a költségvetési előirányzat felett szépen meghosszabbítják a téli szünetet, úgy hogy az ezredves alkotmány díszé; virága; ez a parlament a teltség és a tehetetlenség örvényében süllyedezik.

A szegény oláhokról B á n f f y Dezső báró miniszterelnök a minap a képviselőházban S e r b a n Miklós interpellációjára válaszolva, a többi közt kijelentette, hogy a kormány és a román nép között minden semmi ellentét s hogy csak az agitátorok, kik kenyérkeresésből űzik mesterségüket, igyekeznek meghasonlást előidézni a román nép és a kormány között. Valójában pedig — mint a fehérvárosi Pol Korr egy budapesti levele jelenti — a magyarországi románoknak nincsen egyáltalában panasza okuk. Mert ha csak iskoláikat vesszük, azt találjuk, hogy 1881-től 1890-ig 2721-ről 3289-re emelkedett amaz iskolák száma, melyekben román a tanítvány. Van azonkívül öt tanítóképző intézetük öt gimnáziumuk, egy realskolájuk négy papi szemináriumuk és nagyszámú polgári és leányiskolájuk, a melyekben kizárólag románul tanítanak. 1891-ben 41 román penzintezet alakult, két millió alaptőkével és ugyanakkorra tartalekalappal, melynek czélja a román nép érdekeinek előmozdítása; míg 1872-ig egyetlen ilyen pénzintézetünk sem volt. A románok közül csak 5.9 százalék beszél magyarul, míg 25 százalékuk németül tud. Már egyedül ezekből a számadatokból is kitűnik, hogy az erőszakos magyarosítás csak az agitátorok találmánya.

Vilamos erő alkalmazása az államvasutakon Tudvalevő dolog, hogy már Baross idejében tervbe velt véve a magyar államvasutak budapest győr-bécsi vonalának vilamos erőre berendezése, hol az eszmét azonban a gemális vasut-miniszter elhunytá után elfelejték, ellenben legutóbb az arad-cesanádi vasutársaság tett kísérleteket vonalának vilamos erőre berendezése ügyében; de e kísérletek nem igen sikerültek. Most a magyar államvasutak igazgatósága újból fogalkozik azon eszmével, hogy vonalain a személy szállítás czéljaira a vilamos erőt használja fel s e czélból kísérleteket tesz. A vilamos üzem egyelőre csak rövidebb vonalakon, a mostani vágányok fölhasználásával s accumulatorok segítségével lenne

alkalmazandó. Az államvasutak igazgatósága e czélra már különböző szükségletekre nevezésén motorokra tett megrendeléseket egyes hazai és külföldi gyáraknál s az előkészületek arra engednek következtetni, hogy a kísérleteket már a jövő tavaszon megkezdik. Hogy mely vonalakon történnek e kísérletek, az még nincs eldöntve, valószínű azonban, hogy csak a kettős vágánnyal felszerelt vonalak szemléltetnek ki ezen czélra.

A Fiumei kérvény ügye.

Thaly Kálmán beszéde a képviselőház szombati ülésén.

Thaly Kálmán: T. ház! Tagadhatatlan, hogy ennek a most felolvasott kérvénynek hangja, melyet az előadó ur kritika alá vont, egy kissé eltér a Házhoz beadni szokott kérvényekétől, a követeles szó s egy pár ilyen kemény tiltakozás, szokatlan a kérvényeknél, szokatlan pedig municipium részétől egyáltalán. Engem nem annyira ezek a kifejezések, a melyeket a hírlapokból is ismertem, hatottak itt meg, úgy értem a meghatottságot, hogy kellemetlenül, hanem más kifejezés döbentett meg ott, mikor a kérvény azt a hatást vazolja, a mely a törvénynek előzetes megkérdés nélkül való életbe léptetése Fiumében az ottaniakra gyakorolt. Remélem, hogy csak a reprezentanza tagjai értendők ott, bol az van, hogy önkormányzati jogainkat sértik, megrendítik hazafiságukat. Feljegyeztem ezen kifejezést: mert engem ez bánt leginkább ezen kérvényben, a mennyiben en ezt a kifejezést nem tartom igaznak és én sokkal jobban tisztelem a fiumei hazafiságát, sem hogy himni mernék ezen kifejezésben. Sokkal kipróbáltabb a fiumei hazafisága s a magyar állam eszméjéhez nehéz időkből is tanusított hűsége, sem hogy hűnémet, hogy az ő hazafiságuk megrendülne olyas mitől, a mi ellen ez a kérvény van irányva. De a midőn egyrészt magam sem helyeslem, a kérvény illető kitételeit és kétkedem azon erkölcs valóságában, melyek az kérvényben kifejezésre jutnak mert azokat nagyon túlzottaknak tartom, másrésztől igazságosan akarván itélni, mindenkor hangsúlyoznom kell, mint ezen pártiak híve, a mely az önkormányzati jogokat annyira tiszteli (Előnk helyeslés a szélsőoldalon) és a mely azokat a szabadság bástyáinak tekintve, vedemezni mindig kötelességének tartotta, hogy a fiumei kérdésben a mi az önkormányzati jogok respectálását illeti, sok igazság rejlik.

Municipiumok kérvényében ily hangot nem szoktunk meg, de az, hogy Fiumét csak egyszerűen a municipiumok mértékével kell-e mérnünk: megint olyan kérdés, a mely közjogilag megoldandó. Az a magyar czimere, mely az elnök ur háta mögött van, megfelel ezen kérdésre, mert ott van Fiume czimere. Melyik más municipium czimere van meg ott, a melynek testülete nagyobb, mint Fiumé? Egyike sincs ott, mert a törvény értelmében Fiume csakugyan corpus separatum. Tehát, ha a hang egy kissé szokatlan is, nem kell azzal a mértékkel vennünk, mint a melylyel valamely egyszerű törvényhatóságot nézünk, hanem mérlegelni kell Fiume speciális helyzetét s nem kell nagyon megütközünk azon, ha az a város s az ottani olasz elem önkormányzati jogaira annyira féltékeny.

Ha amint az egész magyar államiság történelmi jogalapon létezik, visszatérintünk ennek a jogalaphoz keletkezésére, akkor azt látjuk, hogy magyar királyaink, akik nekünk a tengerpart birtokát Könyves Kálmántól kezdve megszerezték — szükege levén erre minden önálló államnak — hogy arpadház nagy királyaink s a magyar Anjouk, sőt még Zsigmond s úgy gondolkoztak, különösen a daalmát városokra nézve, amelyek akkor a kereskedelem főbb pontjai voltak, Fiume akkor még jelentetelen levén, hogy az a mi politikai gondolkozásunknak is magyar szempontból alapját képezheti, amennyiben arra vágyunk, hogy az olasz elemet az Adriai tenger partjánál bizonyos kíméletben, bizonyos

általomban részesítsük. En azt gondolom, valódi jól felfogott magyar érdek ezt követeli. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Nekünk az olasz elem rokonszenve drága és becses. Miniket az olasz nyelv nem fenyeget elnyeléssel, mint a német nyelv, ha annak nagyobb teret engednénk, fájdalom, így is igen sok ter van neki engedve, különösen azon a ponton, a melyet a magyar korona gyöngyének szokás nevezni.

En nem botránkozom tehát meg azo hogy a municipium tárgyalási nyelve, a lakosság tradícióhoz képest olasz, hiszen minálunk Sopronban, Pozsonyban, Nagy-Szombathelyen és nem tudom, hány más városban, a városházán alig hallani magyar szót. Még a főispánok is németül mondják ki a határozatot. En azon, hogy Fiume a maga tárgyalási olasz nyelvének épségben tartásáért küzd, egy csöppet sem botránkozom meg, mert merem állítani, hogy nekünk magyaroknak és ezt újból hang-ulyozom, valamint a régi önálló arpadházi és anjoubeli királyoknak érdeke volt az olasz elem támogatása az Adrián, ez az érdekünk. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Miránk nézve sokkal veszedelmesebb egy keletkező nagy délszláv állam, mint az olasz Fiume, vagy az olasz Dalmácia, Horvátországnál mi igent öhajtunk jó testvéri viszonyban ölni a történelmi kapcsolat folytán amire nézve más alkalmammal már batorkodtam arra a tényre utalni, hogy a jobb, mint 800 éves együtélés alatt csak is kétszer sikerült a horvát nemzettel fegyvert forgatni a magyar nemzet ellen t. i. a Rakóczy korban és 1848-ban, mikor a legsötétebb reakció használta őket fel olyan tettekre, am-lyet később maguk is megbántak, vagy legalább okuk volt megbánni. Ez olyan történelmi tény, amely mégis csak amellet szól, hogy egymásra volnánk Horvátországgal utalva. En tehát meghajolva e történelmi tény előtt, öhajtom a Horvátországgal való jó viszonyt, de nem öhajtom egy nagy délszláv állam keletkezését határainkon túl, a melyet azt gondolom, magyar zsemgontból senkiesem öhajthat. Tudjuk pedig, ha övas-uk a tudósításokat pl. a Reichsrathban, a dalmét viszonyokról, hogy azok a dalmátok, a kiknek városai mint Ragusa, Zára, Spalato, Kattaro, de különösen Zára a magyar korona iránt vésteteljes időben a legnagyobb hős eszeget kirtartást, áldozatkészéget, hűség t tanusítottak amiert királyanktól nagy jutalomban is részesültek, míg olaszok voltak hűségüket kimenteltak a magyar korona iránt, mert minálkabb szlávizáltak és az uniót Horvátországgal a magyar korona közbentjébe nélkül akarják és Szent-Istvan koronájáról szót sem téve egy nagy délszláv államról álmodoznak.

Hogyha egy kissé szélesebb látkörbe tekintünk végig az oda tul levő politikai viszonyokon és megérjük azokat tekintettel az Adria parti viszonyokra, nem lehetetlen, hogy a Lajthán tul viszonyok oda fognak juttatni, hogy a magyar koronának királyunk koronázási esküjével megpecsételt józat Dalmáciára vonatkozólag a magyar törvényhozasban életbe lépnie kívánjuk. Ez a kérdés a fiumei ügygel meglehetősen szoros kapcsolatban van, ezért kívánok erre utalni. De ha nemsokára bekövetkeznék azon idők, midőn Dalmáciára való, kétségbe nem vonható jogukat a tényleges birtokba vételhez megvalósítanunk kell, akkor ugyanazok a viszonyok fognak ott is előállani, amelyek ma Fiumében vannak, t. i. a városi civilizált elem Dalmáciában is olasz. Erőszakosan magyarosítani itt sem akarunk, annál kevésbé fogunk ottan. Ha kívánatos lesz Fiume a nagy délszláv áramlat ellenében a maga olaszágát megtartsa, ugyanazt a politikát kell majdán Dalmácia városaira is kiterjeszteni, mint a melyekben az olaszág manapság mindinkább haldoklik, mert az osztrák politika, mely alá jelenleg tényleg tartoznak, ma a délszláv áramlatnak kedvez és nem a civilizált olasz elemnek, melyet a régi magyar királyok mindig kiváltságokban részesítettek, mert hűséggel ezt kiérdemelték. A mi specialiter most ebben a tekintetben csak Fiuméről lehet szó. En Fiumére nézve mint általában híve a

önkormányzatnak amint ez csekély felszólalásom eddigi részében is kivehető volt, az önkormányzati jogoknak tiszteletben tartását óhajtom mindaddig, amíg azok a magyar állameszmével összeütközésbe nem jönnek. Természetes, hogy az afféle tiltakozásokat a magyar törvényeknek, az ő megkérdésük az ő beleegyezésük kikérése nélkül való életbeléptetése ellen tulságosnak tartom én is és a magyar állameszme lenázásának tartanám, ha az szó szerint úgy értelmezendő volna, a mint ők kívánják. De hogy akkor midőn a finnei viszonyokat mérlegeljük, a corpus separatum iránt több tekintettel kell lennünk. mintha egy egyszerű municipium iról volna fel, arról megvagyok győződve és azt közjogilag és politikailag is pártolom: Ha Fiume ezen kérvényét, hogy az ő autonómikus jogai respektáltassanak, mint egy megvetőleg elutasítanók, büszkén visszalöknök, mi lehetne annak a következménye? Az, hogy akarva nem akarva a fiumei olasz-ságot az olasz irredentismus karjaiba kergetnök, a mi végzetes hiba lenne, vagy pedig zsákmányu, dobnök oda, hogy nyelje el a nagy délszláv eszme.

Vége köv.

TARKA-ÉLET.

Az árva gyerek.

Anya tűz volt, kelkesüles lelke,
Millió sziv lobogott fel benne.

Anya ehalt; itt maradt az árva,
Mostoháját de hiába várja.

Apám háza, — oda kéne mennem,
Bizonyosan befogadna engem.

Nagy palota, fő-főúr a gazda;
Szivrepesve vár a kis mihaszna.

Eltakarodsz ördögadta kölyke!
Még bizony, hogy én vegyelek öibe.

Árva gyerek sirva szalad onnan:
E z nem apám, — de hát akkor hol van!

Eszébe jut . . emlegette anyja,
Az lesz talán az ő édes apja.

Lelkek ura, tiszta szivek öre,
Oh de sokat vár e gyerek tőle.

Sajnálom, hogy megszületél, gyermek,
Föl se veszem a te nehéz terhed.

Árva gyerek nagy zokogva ballag,
Nem is éltém, már is éhen haljak ?!

De ni . . . még egy : nagy reményem
bénne,

Az i g a z i hátha ép az lenne.

Nagy jó uram, könyörüljön rajtam,
Szeressen most, ha szeretett hajdan.

Azt beszélük ; lám mindenütt ott van,
Hol a k ö z é r t a sziv összedobban.

Ég a tanum, érdemes is volnék, —
Legyen apám, meg is hálálom még.

Dajkáljanak növeljenek engem
Nem érdemek czudar sorsot, nem, nem.

Segitenék . . nem; tehetek mégse,
Ha más rajtad nem könyörül én se.

Árva gyerek házal utca szerte,
Ha valakit pártulfogót nyerne.

Nem pártfogót, csak kegyelemmorzsát,
Szánják meg ő elhagyatott sorsát!

Kitagadja, elfelejti minden,
Menj, akár a . . a pokolba inueu.

El is bolyong, ki a temetőbe,
Várva várja jó szülő szülője.

Megosztja az édes anya sirját,
Kettesében könnyebben is birják.

Feje faja óh de jó, hogy nincsen,
Hogy bennünket káczagásra intsen :

»E sirba nyugszik, vándor, senki más,
A K á l v i n i s t a u n i v e r z i -
t á s . «
Kaktusz.

Areopag.

— Komiko-tragikus igaz történet egy felvonásban. —
Részben átszenvedte, részben megálmodta: Fojd. —
Személyek: I., II., III., IV., V., VI., VII.,
VIII., IX., X., XI., nagymogul, Kikiáltó. Szin-
hely a városháza nagyterme, idő: jelenkor. —
Elször adták meghívott újságírók jelenlété-
ben 1897. nov. 6-an, d. u. 4 óra 30 és a
következő perczek alatt a következő szerep-
osztással:

I.)	Kalandos Arthur
II.)	Kalandos Dezső
III.)	Tóth-üldözött Lajos
IV.)	Fogdmege Sámuel
V.)	Fr. Emericus Samaritanus
VI.)	Nagymogul Dr. Nyugalmi József
VII.)	Fenyéri de nem Mór
VIII.)	Kalapácsi Lajos
IX.)	Dohányosi Tivadar
X.)	Márkus, a vén fia
XI.)	Adriányi-Havranek Géza
Kikiáltó	Kálmán, a jó fiu

(Nagy latványosság, görög tűz, a szférák
zenéje, angyalok, ördögök, prima és secunda
donna és ballerínák röpködnek a levegőben,
a háttérben megjelennek a meghívott újsá-
gírók, valamint a színigazgató árnyéka.)

I. Nagymogul (a Kikiáltóhoz): Legfőbb nagy-
mogulunk máshol van elfoglalva, de különben
sem tudván jelenlegi körülményeivel össze-
egyeztetni magasztos hivatásunk teljesítését,
engem bizott meg, hogy a komédiások felett a
statáriumot megtartsam. Megbizlak tehát hű
satellesem, kiabálnád össze az areopág tagjait
s hogy annál nagyobb hatása legyen a dol-
lognak, értesítsd róla városunk hírvivőit, Mer-
kuriusnak hű szolgáit is, mindössze a fő-
komédiást ne bocsásd be, mert ekként köny-
nyebben itélhetjük őt és semmirekellő czim-
borait a jól kiérdemelt kötél elszenvadására.
Végezd tehát kötelességedet, oh Kikiáltó!

Kikiáltó: (Nem szól semmit, hanem
papirosok szétküldésével gondoskodik róla,
hogy ugy az areopag tagjai, mint Merkur
hírvivői megjelenjenek, ami megtörténvén, a
10 nagymogul és 4 újságíró egyenként be-
setálnak a városháza nagytermébe.)

I. Nagymogul: Örülök, hogy üdvözölhet-
tem a statárium bíróságát, amelynek ülésére,
hogy nagyobb hatása legyen, Merkur hírvivőit
is meghívtam.

Nagymogulok kara: Éljen! Helyes!
Üdv nekik! (Az újságírók helyet foglalnak,
elsőszedik írásukat, a nagymogulok pedig dön-
tenek a komédia ház felhúbozása tekintetében
s elhatározzák, hogy hátra, vagy ha oda nem
lehet előre, jó közel a pofajához szemárfületek
ragnak érthetetlen emblema gyanánt. — Az
újságírók ezeket szó nélkül feljegyzik, legfeljebb
összemosolyognak s elgondolják, hogy parva
sapientia regitur mundus.)

I. Nagymogul: Régebben azt határoztuk,
hogy most fogunk határozni, vajjon a főko-
médiás labirák és hangszalák tekintetében
kielégítette-e a nagymogulok karának iny-
csiklandását s különösen ítéletet kell monda-
nunk a felett, vajjon Furulyás Heléna minden
tekintetben méltóan fogja-e betölteni Szép
Heléna szerepét.

X. Nagymogul: Én ugyan a sorban
utolsó vagyok, de szavam egyszersmind első
is szokott lenni, kötelességem tehát most is
nevemhez méltóan nyilatkozni, hogy én
Merkur hírvivőinek feltétlen tisztelője vagyok s
csak a mult alkalommal is egyenesen az ő
kalamusáik fogásától tettem függővé ítéletemet.
Megeshetnék azonban, hogy mást mondanék
ma — nevéhez méltóan — mint mondtam
eddig s ez ürügyül szolgálna jóhírnevem alá-
ásására ezeknek a minden erkölcsből kivetke-

zett éhenkórász alakoknak, — a kik a nélkül
hogy én tölem e n g e d e l m e t kértek,
volna, a szent közvélemény irányítóinak meré-
szelik magukat nevezni, mely tisztet — sze-
rény véleményem szerint — csak én vagyok
hivatva betölteni; én pedig úgy látom, hogy
a komédiaházban uralkodó állapotok tekinte-
tében mi még itt bajba is találunk kapnt
annyira egyezik felőlük a véleményünk, ezéri
feltétlenül elismerem Merkur hírvivőinek
magasztos hivatását, nem tartanám helyesnek
hogy tárgyalásaink a nagy nyilvánosság előtt
folyjanak le. Felkérek tehát lélekben hű
barátom, oh első nagymogul, aki készséggel
meghívta vala őket ide, aki tehát házi gaz-
dajoknak tekinted magadat, távolítsd el innen
őket szépszerével, mert ha én felgyűöm az
ingem újját, egyenként hajjalom ki vala-
mennyt az ablakon, az Ebadtát!

Nagymogulok kara: Ilyen pajtás kell
nekünk! Ez a pajtás pompás! Ki velük!

I. Nagymogul: Ezennel felkérem a
sajtó tisztelt képviselőit, hogy a termet elhagyni
sziveskedjenek.

(Megtörténik, helyettük megjelenik a szín-
igazgató árnyéka.)

X. Nagymogul: Így ni! végre egyedül
vagyunk, nyíltan beszélhetünk. Ugy-e jól meg-
magyaráztam, miért kell kiküldeni őket?

Nagymogulok kara: Igen, óh igen, te
bölcs vagy, ó nagy férfiu!

X. Nagymogul: Köszönöm barátim,
hiszen mi egyet értünk. Kimondom tehát, hogy
a komédiások egész serege hitvány csepürágó,
(A nagy egyetértés hirtelen két csoportra
oszlik, az egyikbe sereglenek az I. II. III. IV.
és XI. nagymogulok, s ezek verik az asztalt,
ugy eljenzik a X. nagymogult, mint a másik
csoport tagjai lábukkal dobolnak és miakölás-
sal fejezik ki nemtetszésüket e beszéd felett)
. . csepürágók valamennyien, akikkel szemben
statáriumaliter kell eljárni és más tagokat a
nyakukba hozni. (A színigazgató árnyéka siri
hangon odaszól: De honnan?) Hess Árnycék,
né zavard a czirkulusaimat (Leül.)

IX. Nagymogul: Legelőször is megkö-
szönöm neked jó barátom, oh X. Nagymo-
gul, hogy kiküldted a Merkur hírvivőit, mert
így legalább nyíltan megmondhatom neked,
hogy amit te beszélsz, az nem való; a komé-
diaházban a művészeknek egész serege gyüle-
kezett s ha repkednek is immár szet a ma-
dárkák, azoknak szépségét és jószágát én
kiválólag ismerem, valóságos diszkert az, nem
pedig vásári menageria, s onnyit mondok
neked, hogy egy csikós ostorral ugy a nyakad
közé találod kanyarítani, hogy soká megeme-
geted, ha merészeled a komédiaház direktorát
és annak pacsirtáját Furulyás Helenát bán-
tani. (A II. csoport éljenez, a vállokra kapják
a IX. Nagymogult, mire az első ugyanazt
teszi a X. nagymogullal, s a két ekképpen
kitünt-tett szónoknak fejüket összeveri; ők
maguk pedig rugdossák, harapdálják egymást,
szegény kikiáltó azt hiszi hirtelenében, hogy a
Reiehsrathban van és névszerinti szavazást
kér. Ezt azonban senki el nem rendeli, hozzá-
fog tehát egy obstrukciós beszédhez a jó
modorról és az illendőségről, mire aztán a
verekedők találva érzik magukat, lecsendesed-
nek, összecsókolóznak s az egyik asztalon
levő, észre nem vétetvén éppen maradt vízzel
telt palaczkhoz rohannak, lemossák magukról
— ugy ahogy — a vért, a legjobb egyetér-
tésben távozni készülnek, mire a színigazgató
árnyéka megkönnyebbülten felsohajt: Így
tehát magam kezére dolgozhatom.)
(Függöny legördül.)

A színházbizottság ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, nov. 8.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósá-
gának színházi bizottsága szombton d. u.
ülést tartott amelynek két tárgya volt, a szin-
ház átalakítása és a primadonna kérdés. Az
elsőről az alábbiakban adunk tudósítást, kife-
jezvéen abbéli véleményünket, hogy a tervezett
átalakítás — legalább architektural szempont-
ból — semmiesetre nem fog megfelelni az

esztetika elemi követelményeinek sem. Ha akarnak valamit csinálni, építsék a vízvezeték a Komáromy-házhoz, de ne csuftsák el a színház épületét. A második kérdésre a lapunk vezércikkében foglalt felelkezés adja a kellő választ.

Az ülésen K o m l ó s s y Arthur főjegyző elnöklété alatt jelen voltak: Komlóssy Dezső, Roncsik Lajos, Boczkó Samuel, Stahl Géza, dr. Sz. Szabó József, dr. Fráter Imre, Széll Farkas, Zádor Lajos, Sesztina Lajos Szent Királyi Tivadar, Márk Endre és Szabó Kálmán jegyző.

Stahl Géza az albizottság nevében előterjeszti az átalakítás részleteit és költségét, a melyek következők:

Alacsony nyomású gőzfűtési szerkezet, vízvezeték, új lépcsőházak, páholy zártzsekek, átalakítása, padlózat fenekének terrazzóval kitöltése.

Elnök felhívja a bizottságot a főmérnök által előterjesztett adhoc bizottság tervezete feletti véleménynyilvánításra, felhívja egyszersmind a bizottság figyelmét arra, hogy a bizottságnak e z z e l e g y i d e j ü l e g a nyári szinkör felállításának elve feletti is határozni kell, mert ha ezt nem teszi a tanács a költségek tekintetében dilemmába kerül.

Zádor Lajos és Márk Endre ugyanily értelemben szólnak s elfogadják az adhoc bizottság tervezetét egész terjedelmében mert radikális intézkedésre volt szükség.

K o m l ó s s y Dezsőnek aggályai vannak a vízvezeték létesítése tekintetében mert a víz tömeg sulya veszedelmes lehet, azonkívül architekturái tekintetben sem megfelelő a terv.

S z é l l Farkas nem látja eléggé körültekintőnek a tervezetet, mert nem számol a nézőtér kiterjesztésének kérdésével s ez irányban való pótlás végett vissza is kívánja adni. De másrészt a fedezet tekintetében sincs az albizottsággal egy véleményben s nem engedné a nyári szinkör alapját az átalakítás céljaira felhasználni hanem igenis abból nyári szinkörrel kell állítani s az átalakítás költségeit más alaptól fedezni. Egyebekben a tervezetet elfogadja.

Márk Endre az adhoc bizottság álláspontját védi és a nézőtér megnagyobbítóterv elvetését technikai okokkal igazolja. A nyári szinkör alapja tekintetében pedig nem látja szükségességet fenntartani.

S t a h l Géza bővebben foglalkozik az átalakítás kérdésével, azt most kivétel nélkül tartja főleg pénzügyi szempontból. A mi Komlóssy Dezső aggályait illeti, azokat részben osztja, de nem egészen, mert másként a dolgoz, mint magasztással segíteni nem lehet s a karzati lépcsőház alapozását nem ismeri nem merné rátenni a vízvezeték terhet, de ha a bizottság akarja, így is határozhat, de kikéri kötni, hogy ha a kivétel tekintetében alapos aggályok merülnének fel, azt az új lépcsőházra építtessék.

Zádor Lajos a bizottság javaslata mellett szól.

Dr. Szabó József szintén szeretett volna a nézőtér átalakítására nézve javaslatot, továbbá a nyári szinkör alapjára ő sem kívánna fedezetként rámutatni.

A bizottság az ad hoc bizottság javaslatát minden tekintetben elfogadja s kimondja, hogy a vízvezeték alacsony nyomású gőzfűtés és ezzel egybekötött szellőztetés a páholy és zártzsekek ülések átalakítás létesítését ajánlja a tanácsnak, kombinációba véve a vízvezetéknek esetleg a karzati lépcsőház felé helyezését is.

Ezután a primadonna kérdés került szóba megkezdése előtt M á r k Endre zárt ülést indítványozott mit az elnök elis rendelt, s a bírlapírókat távozásra szólítja fel, minél fogva az ülés további folyamáról e helyen tudósítást nem adhatunk.

Szobor a névtelen hősök sirhalmán.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen nov. 8.

A szabadságharc névtelen hősei, a debreczeni csatában elesettek sirja nem soká lesz már jeltelen.

Az utókor nem hálátlan a hősöknek azért, mert e szent földért a hazáért, a szabadságért küzdve véruket életüket áldozták.

Ott a csendes berkek és ligetek közt, ott hol minden talpalatnyi föld homfi verrel lett megtermékenyítve, nyugosznak ők esendben, jeltelenül, a szélő lobogtatja a susogó leveleket, melyek ráborulnak a sirra s beborítják azt. A szabadság temploma, a hazaszeretet oltára nem sokáig lesz már jeltelen.

Közélg már a hálás utókor, zászlók alatt a Rakoczy induló lelkes hangjai mellett, hozzá a sírok jelet a könnyező oroszlánt s l-borulnak atyáink a dicső márttyrok sirjánál s hánzik ajkunkon a zsoltószó: Isten áldd meg a magyart.

Elhelyezik méltó helyére a síró oroszlánt, sirassa a nagy idők hőseit s tanítsa, lelkesítse az utódokat a hazaszeretetre. A hősi példa serkentse s buzdítsa az utódokat a hazajárára dolgozni és ha kell, meghalni érte. — Debreczen városa mindig előjárt ez országban a hazafias cselekedetek terén.

S most is az első közt van, midőn arról van szó, hogy a dicső kor a nemzet szabadságharczának felszázados jubileumát kell méltó fenylet megünnepelni.

Debreczen város tanácstermében igazán lelkes pillanat volt a mai es maradó lesz az mindörökké: midőn városunk ősz polgármestere a negyvennyolczas vörös pántlikás kapitány S i m o n f f y Imre felemelkedett helyéről es Zólyom vármegye hazafias átiratát a szabadságharcz 50 ik évfordulójának méltó megünnepeléséről megismertette a tanácscsal s ez átirat kapasan szép szavakban adta elő körülbelől a következőket: Nem a küső példa vonz, de mert Debreczennek is hazafias és kedves kötelessége moltoan megünnepelni a dicső napok 50 éves évfordulóját. Indítványozom, hogy a jeltelen honvéd sírok diszül a haldokló o r o s z l á n s z o b o r m ű az emlékkertből vitessék oda az őt méltán megillető helyre s az ünnepélyes athelyezés, a dicső napok évfordulójának egyik fő pontja legyen. A N a g y Sándor obeliszk is magasabbra emeltessek s az emlékkertben a köroszlán helyére a szabadságharc egy méltó emléke helyoztessek el. A tanács lelkesedéssel fogadta az indítványt s elhatározta, hogy ez ügy tárgyalására külön ülést fog tartani.

S majd midőn mint vihar fog végignézni a lelkesedés a dicső múltak emléke a titáfi küzdelem 50 éves évfordulóján Debreczen városa híven es tradíciójához az első között lesz a méltó megünnepésben.

Kornhäuser Antal.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Saját tud. táv. —

Budapest, nov. 8.

A képviselőház mai ülésén B e r z e r v i c z y Albert felolvastatta a következő kizéiratokat:

I.

Kedves gróf Goluchovszki!

A közös ügyek tárgyalása céljából a birodalmi tanács által az 1867. évi december hó 21-én kelt törvény értelmében az 1897-ik évre megválasztott bizottságot es a magyar országgyűlés által az 1867. XII. törvényzikk alapján az 1897. évre kiküldendő közösügyi bizottságot másolatban mellékelte kézirataimmal f. évi november hó 16-ára Bécsbe egybehívam, minél fogva megbízom Önt, hogy az illető előterjesztések megtétele iránt intézkedjék Kelt Bécsben, 1897. nov. 5-én.

Ferencz József s. k. Goluchovszki s. k.

II.

Kedves báró Bánffy!

A közös ügyek tárgyalására a magyar országgyűlés részéről az 1867. XII. törvény czikk értelmében az 1897. évre kiküldendő bizottságot, valamint a bizalmi tanács által az 1867. évi december 21-én kelt törvény alapján az 1897. évre megválasztott bizottságot a részökre törvényileg meghatározott teendőik elintézése végett f. évi november hó 16-ára Bécsbe ezennel egybehívom.

Midőn ehhez képest egyuttal közös minisztertanácsot alkotmányserü előterjesztéseinek megtétele utasítom, megbízom Önt, hogy a magyar országgyűlés bizottságának kiküldése s e bizottságok egybehívást iránt intézkedjék.

Kelt Bécsben, 1897. nov. hó 5.

Ferencz József s. k. br. Bánffy s. k.

K o s s u t h F. és Madarász J. erélyes szavakban tiltakoztak a delegácziónak a jelenlegi körülmények között összehívása ellen, melyt feleslegesnek tartanak. — A többség azonban a holnapi ülésre kitézte a választást.

Goluchovszky Monzában.

Bpest nov. 8. A Debreczen er. táv. Monzából jelentik: Goluchovszky külügyminiszter megerkezett az olasz királyhoz, a allomáson Visconti Venosta olasz külügym. fogadta Ma d. u. a király diszbedet ad tiszteletére.

Ottó kir. herczeg Máramarosban.

M. Sziget, nov. 8. (A Debr. ered. táv.) Ottó főherczeg elutazott anélkül hogy egy medvét is lőtt volna pedig a herczegi vadászat érdekében minden lehető megtették.

Köszönet Helfy sirjáért.

Budapest, nov. 8. (A Debr. ered. táv.)

Vasárnap d. e. K o s s u t h Ferencz, Thaly Kálmán es Bráza y Kálmán orsz. képviselők meglátogattak M á r k u s József főpolgármestert Geröczy es Haberhauer polgármestereket es a parti nevében köszönetet mondtak azért, hogy a főváros törvélyhatósága disz-sirhelyet adott Helfynek a Kerepesi-uti temetőben.

Ujdonságok.

* Az orvos gyógyszerész egylet népszerű felolvasásai. Említettük már azt az üdvs tervet, melyet az orvos-gyógy-zerész egylet p-ndítet meg s a melynek megvalósítása vegett a tanácshoz forlult segítségért. Ösmertettük azt a memorándumot is, melyet a tanácshoz benyújtottak. Ebben a memorándumban kifejtették a czélt mit a tervezett népszerű felolvasásokkal elakartak érni — s annyi sekélyt kérnek a város-tól amennyi a nagyon csekély nyomtatványok költségeit fedezze. A tanács a múlt héten fogalkozott az orvos-gyógy-zerész egylet beadványával s a kért segélyt megtagadta. Wlassics miniszter legujabban az egyetemekhez a népszerű felolvasások tárgyában intezett rendelkezéssel ugyanazt a czélt akarja elérni amit a debreczeni orvos-gyógy-zerész egylet már előzőleg megindított s a melyet a tenács azzal hogy a segélyt megtagadta kevésen mult hogy dugába nem döntött. Az orvos-gyógy-zerész egylet választmányt azonban sokkal jobban szem eított tartja a közönség érdekeit, s egészségi viszonyait s szombaton tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy a saját jából fedezze a nyomtatványok költségét s hogy a közönséget megösmertesse azzal mit feladataul tűzött ki, a felolvasásokat megtartja. Az első felolvasás e hó 21-én, vasárnap lesz a városháza nagy tanács termében.

* Budaházy Endre temetése tegnap délután 1/2 3 órakor ment vegbe örési részvét mellett a vasuti állomástól. A Kossuth utczai temetőbe ki-érte a megjelent résztvevő közönség. Ott voltak: S z é l l Farkas kir. táblai tanácselnök, R á s ó Gyula kir. tanácsispán, D u m b r a v a László m. kir. anyakönyvi felügyelő, S z i n a Gyula orsz. képvis., V e c s e y Imre, K ö r n e r Adolf. K i r a l y Gyula, O l a h Károly tanács-

nokk, Ábrahám László t. főügyész, Boczkó Sámuel r. főkaptány, Vegh Gyula tb. főkaptány, Wesszprémy Zoltán vm. főjegyző, a városi és megyei tisztviselői számos tagja, továbbá Karapáti Móricz, Zádor Lajos, Dalmy Kálmán, Hutflessz Kázmér stb. A sirnál Dicsőfi József lelkész mondott meghatározó gyászbeszédet Budaházy Endrét visszaidézve a földnek, melyből vétettet. A gyászoló család a következő sorok közlésére kért felbennünket:

Köszönetnyilvánítás. — Mindazok, kik megboldogult testvérünk Budaházy Endre temetése alkalmával részvétüket tanúsították, fogadják ez uton is hálás köszönetünket. Debreczen 1897 nov. 8. A gyászoló család.

Őszi segélygyűjtés a ref. collegium részére. Főiskolánk akadémiai hallgatói és szegény tanulói a fennálló szokás szerint, f. hó 10 és következő napjain (szerdán stb.) az idein is, felekezeti különbség nélkül fel fogják keresni városunk polgárait, hogy hazaként szedjék össze azokat a nagybecsű kegyes adományokat, a melyek főiskolánk tápintézetének és szegény tanulóinak ellátásának régi idő óta egyik jelentékeny segélyforrását képezik. Kiküldendő ajándékainkat mely tisztelettel bátorodom ajánlani városunk polgárságának jóindulatába, a nemes célt pedig, a melynek szolgálatában ők fáradoznak, munkásszeretetébe, hálásan annyiszor tapasztalt jótékonyágába és áldozatkészségébe. Kelt Debreczenben 1897 november 6. Süss Béla, a ref. főiskola akadémiai igazgatója.

Gazdászok ismerkedési estélye. A gazdasági tanintézet hallgatói ősi szokás szerint ma tartották meg ismerkedési estélyüket az »Angli Királynő« ettermében. Az estély toasztok közt és a Magyarok zeneje mellett igen kedélyesen telt el. Pohárköszöntőt mondtak; Szűs Mihály gazd. tan. int. igazgató, Sporrón Pál gazd. tanít. tanár és Czajlik István földm. ves. iskolai igazgató s gazdasági intéző az ifjuságra, Majd Novotny Viktor s. e. elnök Szűs Mihály igazgatóra, Király Tibor III-ao éves hallgató a tanári karra, Balogh Sándor III-ao éves hallgató Czajlik István igazgatóra mondtak pohárköszöntőt.

Megtámadta a rendőrt. Az idej karozos is megtermi az ő gyümölcsseit! Nincs nap, hogy holmi részegség eset ne kerülné a rendőrség elé. Vargha István Ökörös István kocsi is sokat ivott az ideiből, mert a mester utcán olyan ribilliót csapott, hogy menten össze futott a környék és köztük a 18 számú rendőr is, ki csitítani igyekezett a holt részeg atyáit. Ez ember egy fel téglát kapott fel és avval kétszer mellbe verte a rendőrt, ki Baross Gyula segélyével aztán a rendőrségre kísérte.

Egy szerencsétlen esés. A kör, melynek áldozatai uton-utfélen kihívják a szánalmat, könyörületet, a jó szívűek részvétét kelte maguk iránt, szenvedéseikért, sajnos még nem gyógyítható. E betegség, a szivgörcs fogta elő azt a szegény asszonyt és ki a Szt. Anna utcái templomból kijövet rogyott össze tegnap délb. A szerencsétlen nő arccal bukott előre a kölépésön oly szerencsétlenül, hogy a lépcső szeglete a homlokát s orrát kettéhasította. A körüllevők rögtön segélyére siettek a kunjaiban fetregőnek s egy arra menő orvos rögtön segélyt nyújtott, bekötözve a szegény asszony vérző homlokát.

A tisztesség tudás áldozata. Sajnálatos esetről kell beszámolnunk az alábbi sorokban. Az emberi durvaság, az elfajultság merényleteről egy fiatal ember ellen ki tisztesség érzetéből szólalt fel a brutális ember galádságaiért s jutalmul megkéselték a nyitl utcán. A kis-uj utcán részegen bandukolt Nagy András asztalos segéd s a járó-kelők nagy megbotránkozására a legtrágárabb és legdurvább nótáknak ordította végig. Az arra menők közt egy II-od éves joghallgató is volt, ki nem bírta a durvát, galád nótákat tovább hallgatni s oda ment a részeghez s kérte az embert barátságos hangon, hogy az utcán ilyen nótákat ne énekeljen az ember durván röhögve még nagyobb gorbomaságokat kiabált, mire a

jó érzéstől megbotránkozott ifjú keményebben hangon készítette a részeget csendre, hallgatásra. Az asztalos erre megtámadta a fiatal embert s hátulról ballapoczkájába szurta kését súlyos sebet ejtve azon. A fiatal ember daczára sebének legyűrte késelő támadóját és a véletlenül arra járó atyja segélyével a rendőrségre kísérték. Nagy András közveszélyes volta nem ismeretlen a rendőrség előtt, amennyiben ő, mult hónapban Tass Jánost is megszurta egy késsel homlokán sőt arra revolverral is lesett.

A szocialista egyetemi hallgatók. Az egyetemen nagyon megijedtek, mikor világgá jutott az a hír, hogy a felsőbb iskolák hallgatói közt is akadtak szocialisták. Azóta mindenfelé nagy hajlandóságot mutatnak a szegény egyetemi hallgatók felszerezésére s a egyetemi hallgatók a szocialista kör helyett a szelidebb »nemzetgazdasági társaság« címet vették fel. Ez a társaság csütörtökön tartja első ülését az egyetemen, melyre a rektor és három szaktanárt is meghívták. Vendégeket is szívesen látnak.

A tisztviselők. A belügyminiszter ma rendeletet bocsátott ki, a melyben szabályozza a tisztviselők ügztét is. Kimondja e rendeletben, hogy ezentul a rendezett tanácsú városok hivatalos orvosai nem kötelezhetők a tisztviselők vizsgálata letételére, csak azok orvosoktól kívánható ilyenemű képesítés, kik köröri teendőket is végeznek.

Helyes óvintézkedés a betegség ellen. A debreczeni izr iskolásközlet követésre méltó példát nyújt az alább közölt felhívásával, mely a gyermekek gyakori betegeskedésének van hivatva elejét venni; Felhívás az izr elemi iskolát látogató növendékek t. cz. szülőihez vagy helyettesükhöz! Az őszi és téli időszakban rendszeren fellépő ragályos betegségek tovább terjedésének lehető megelőzése céljából az izr iskolásközlet alább felsorolt óvintézkedések szigorú betartását határozta el, kérvén a t. cz. szülőket és helyetteseket, hogy azokat a saját és mások gyermekei egészségére érdeklődés pontosan és lelkiismeretesen fogatosítani sziveskedjenek. Ha — amiólt Isten övön — a családhoz tartozó valamelyik iskolás gyermek megbetegszik, arról — a betegség nemének és a kezelő orvos nevének felelősségével — az osztálytanító vagy tanítónő haladéktalanul értesítendő, kétszeresen és a különbeni törvényes következmények terhe alatt elváratik ezen pontos bejelentés a szülőktől vagy helyettesektől részéről, ha az orvos nyilatkozata szerint a baj ragályos természetű. Ily esetekben a netalan iskolába járó többi gyermek is az iskolától távol tartandó és csakis orvosi engedély alapján küldhető fel újból. Nem engedhető meg a gyermek iskolába járása akkor sem, ha a ragályos bajban szenvedő családtagnak nem jár iskolába. 2. Köztudomású lévén, hogy a legtöbb gyermekbetegség a meghűtésből ered, ennek pedig a gyermek akkor van leginkább kitéve, ha — kivált a reggeli órákban — ellenőrzés nélkül a szabadban tartózkodik, felhívattak a t. cz. szülőket, hogy gyermekeiket reggel fel 8 és d. u. fel 2 óra előtt semmi szín alatt a háztól el ne bocsássák; mert az iskolahelyiségek a rend és a tisztaság érdekében a jelzett idő előtt meg nem nyithatók, a korábban odaérkező gyermek tehát ott ácsorogván a szabadban, hamar megfázik, a mi aztán a legtöbb esetben súlyos következményekkel jár. Általában felkéremek a t. cz. szülőket, hogy gyermekeik egészségi állapotát gondos figyelemmel figyelemmel kísérjék és a netalan mutakozó bajoknak az orvos haladéktalan elhívása által elejét venni igyekezzenek, mert csakis a rendkívüli elővigyázat óvhatja meg gyermekeinket az általuk annyira rettegett rémektől, a ragályos betegségektől. A debreczeni izr iskolásközlet.

Közönség köréből.

Klakk a diák helyen.

Fenti czímen a D. R. U. nov. 5-iki számában egy balvéleményben ringatózó cikk

jelent meg, mely a »színházi szezon kezdete« óta szerzett megrovó tapasztalataival akarván ékesíteni az alkalmas anyagnak látszó ifjuságot elmondja, hogy »erőtlen színésznők és gyenge színészek lármás, neveletlen klakktartanak a deák helyen«, mely »lármás klakk működése bántó és visszatartó« és hogy az »öntapostoló művészek és művésznők« érdekét szolgáló »nehány tul eleven kedélyű ifjunak« jó lesz »megmagyarázni az iskolák igazgatói urján« az illendőseget.

Teszi pedig ezt a R. U. bizonyára azért, mert hát a rokonszenvből fakadó tanácsok és intelmek üdvhozók szoktak lenni s a megtévedt ifjuság jó utra vezérlése igazi nemzeti fontosságú hivatás.

De jegen szabad kijelentünk a debreczeni tanuló ifjuság, tehát szavak és szavak, egy megértett társadalom rész nevében, hogy csak sajnálni tudjuk, ha az irántunk eddig oly lelkesen és szeretettel viselkedő debreczeni sajtó egyik organuma, kellőképen nem disztingválván, erkölcsi rovásankra akar valamit bevéteni a nagy közönség fogékony emékeztébe.

A »klakk« szó tudunkkal s a lexikon szerint egész meszielenül ezt teszi: »szervezett és fizetett tapsvezető csapat« s ezt alkalmazni a maga frivolságában a deák helyre, a deák helyet látogató tanuló ifjuságra, legalább is előre nem látás.

Félreértésről itt szó sem lehet; mert a »deák hely« célzatosan van hasznáva a földszinti alóhely« kifejezés helyett a deákságnak fogalmában pedig minden körülmények közt benne van a felsőbb tanuló ifjuság is.

Méltóztatott volna a R. U. minden irántunk taplalt vehemens jóindulata mellett is nem árt a lános s a g b a n szólan. Mert a földszinti alóhelyen szoktak lenni a akadémiai hallgatók, gimnasiunai tanulók, de sajnos a ter szűke miatt szoktak lenni a bakaktól a kereskedő tanonczig másnemű — alakok is ;

S az csak nem bün talán, ha az alsóbb tanuló ifjuságnak színházba járó fiatal nőt kisebb kora s nagyon természetesen még egészen ki sem fejlődhetett művésze miatt a pulnát behatása alatt nem mindig ott tapsol hol az elkényesedett izlésű műkritika leezkeztető szószóli kivánnak? E tény lehet kissé kellemetlen de bizonyára bonyolult, az ajánlóra nézve kacagató s az igazgatóságot melü tóságával össze nem féro dolog volna, ha miata igazgatói itélőszék dorgatoriam által akaró az ifjuságot megrendszabályozni.

Képezheti még bár terditve felhasznál magyarázatait a R. U. cikkének, hogy ezelőt mintegy két hettel a szingazgató ur 40—50 állóhelyi ingyen jegyet osztott szét az ifjuság között. Lehet, hogy a D. R. U. fekete szemüve en e tény is, mint a legszörnyűbb megvesztegetés és legsötétebb lelek eladás arnya borong elő s a tapsvasárlási vadló, bizonyító es büntető eljárásnak mentő szalmaszála; d-szabed legyen megjegyeznünk a szingazgató ur e szivességeknek az ifjuságra semmi erkölcsi hátránya sincs s ama ingyen jegyeket az ifjuság teljes jóhiszeműséggel fogadja el.

Mindezekből nyilván való, felszólásunk oka: Az ifjuság nem érez hajlandóságra, hogy kesernyész gyámügyi regua ala erőszakosságok.

Mi a sértő mondatok intenciója? A színészek klakktartanak fogalom köpenye alatt megvesztegetés aruba bocsátkozás szörnye rejtozik. e köpenyegét meg az ifjuság nam veszi magára.

Méltóztatassék a karzatok felé fordulni ot ta an a talaj is alkalmasabb ily méges gombák tenyésztésére, mint a milyeneket R. U. erőnek erejével a diákság köréből lát fel-sokasodni.

Kérünk a jövőre az ifjuságról való referálásban több szeretetet.

Kelt az 1897. nov. 6. tartott ifjusági gyűlés határozatából es nevében
Soltész Elemér, Konrad Ernő, Fel Boldizsár,
Juhász Sándor, Kun Béla.

IRODALOM

Előfizetési felhívás a „Prágai Ghetto-képek”-re.

Irtja: Kohn S. Fordította: Ifj. Móricz Pál.

Heinrich Heine a dalok könyvének szenvedélyes írója mondta egy alkalommal: „Azt hiszitek ti, hogy a zsidót ismeritek, mert a szakállat ismeritek.”

Es a mit e forrongó költői lélek mondott zsidóverrokonairól, az, ha már a jelenre nem áll is, de multjára ráillik a vándor-népnek, melynek üdöztetéseiről, bolygásairól, gyakori gonosz célzatu megragalmazásairól olvashatunk sokat, de mi a belső családi életét, szokásait, a talmud rendelkezéseihez elválaszthatatlanul hozzáfűzött érdekes életmódját, ezen ghettokba beszorított zarkózott külön kis világot illeti, azokról vajmi kevés a tudomásunk. Pedig a családi-tűzhely feszületen pongyolása, az otthon derűs levegője az, hol az embert, mint embert, minden anyagi, minden üzleti érdektől különszakítva, emberi szívének melyeszes hangulatai szerint meg lehet ismerni. Ilyenek ezen könyvek, a „Prágai ghetto-képek”-nek zsidótörténetei is, melyet mi most tiszta magyaros, hü fordításban és izlases kiállításban bocsátunk közre.

A műjelen írója a prágai Kohn S. „Prágai ghetto-képek” — Prager Ghetto-bilder — címmel adta közkezre a munkáját, mely ez időszerint le van fordítva minden irodalmilag művelt nyelvre s melyet most felkérésünk folytán s a kiváló író Kohn S. szerződésileg jogosított engedelmével Ifj. Móricz Pál ur, debreczeni hírlapíró, atfordított magyar nyelvünkre is.

A „Prágai ghetto-képek” a hivatott írói lélek bűvös erejével varázsoljak eleinkbe a száztonnyu Prága, lánccokkal elzárt, szükségátoros, mohás ódon zsidóvárosát, mely egy időben a legnagyobb, leghiresebb zsidóközösség volt a világon. — És szemünk előtt látjuk az elzárt ghetto zsidóit a családi tűzhelynél, üzletlebonnyolítás közben, imaházban vagy a midón a ghetto kapuin kívül az ország hatalmasaival alázatosan érintkezett. Látjuk a törvénykezésben, ünnepegy mint hetköznapu guyajában a zsidót, sőt az egész ezidőbeli zsidóságot, mely sokat üldözött, de minden veszedelmei között összetartó zsidóságnak épp a szívet, a fadjalomtól, mint örömtől megrendülő emberiszívét tárja ki előttünk Kohn, ki nem csak érdekes alkjaival élenk történet szövevesével, de meleg, derült hangulatos, műveszi stílusával is képes szíveig hatni még a nem zsidó olvasóknak is. És a két jámbor „Ellemlés” a babszivakodó öreg zsidó, a csipekerekedő család bánatait es örömeit vagy a jószívű, de együgyű „házi zsidó” Leb Magdeburger David mulatságos okoskodásai, kalandosai a Kohn S. mesteri leírásával ne csak tekötik mindvégig a figyelmet, de szórakoztató, tanulságos, eredeti zsidó történetek is.

A „Prágai ghetto-képek” könyve f. évi december hó 15-en jelenik meg finom simított chamois-papiron nyomva, mintegy 20 iv terjedelemben. A díszes könyvből ára 1 fnt 20 kr, azonban előfizetés útján, az alulírott könyvkiadó czegnél, f. évi november hó 30-ig megrendelve — olesóbban — 1 forintjával lecskapható. A könyvek szétküldése bérmentve történik. Minden 10 gyűjtött példány után 1 tisztelet példánnyal szolgálunk. 1897. november hó.

Tisztelettel a kiadók:

Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdája
Debreczen, főpostával szemben.

A magyar nemzet története. A Wodianer F. és fiai bpesti kiadóczg által kiadott millenniumi nagy emlékműből, a Szalay-Baróti fele „Magyar Nemzet Történetéből” most jelent meg a hetvenkötetes füzeti, mely igen érdekes atpilantást nyújt mindazon reotomokról, melyeket Mária Terézia létesített Magyarországon. Sok újat, vagy új megvilágitásban előadottakat olvasunk belőle s tiszta képet nyerünk mind ama üdvös vagy reánk magyarokra káros új intézményekről, melyeket a nagy királynő léptetett életbe. Jelen füzeti külön műmelléklet képen Mária Teréziának Meytens Márton festménye után készült kifejezésteli arczképe. A szöveg közé következő illusztrációk vannak alkalmazva:

A Mária Terézia-fele urbárium első lapja, Fiume, Van Swieten Gellért, Barkóczy Ferenc esztargomi érsek. A „Ratio Educationis” bevezető sorai. A „Ratio Educationis” életbeléptetése, s az egyetem Budara helyezése eml-kére vert érem, Poniatovszky Szaniszló, Lengyelország utolsó királya, Lengyelország felosztása, II. Katalin cárné, Eszterházy Ferenc gróf kanze lar, Kiczky Krisztof gróf. Az egyetem ünnepélyes megnyitása Budán 1780. június 25-en, Mária Terézia aláírása.

Mulató gentry. Vettük a következő sorokat: Fölhívás előfizetésre! Az a meleg fogadtatás, a melylyel három év előtt „ERZELMEK” cím alatt kiadott novellakötetemet ugy a közönség, mint a fővárosi sajtó fogadta, arra buzdít, hogy ismét egy kötet novellát adjak ki. A 10—12 ivre terjedő kötetnek a mely a jó hírnevű Révay Leo udvari könyvkereskedése bizományában meg ez év folyamán fog megjelenni **Mulató Gentry** lesz a címe és körülbelül husz eibeszélést fog tartalmazni. A novellák nagy része olszörtan a fővárosi napilapokban jelent meg. Tárnya — mint a kötet címe is mutatja — modern keretben, a magyar középosztály életéből van merítve. Egy kötetnek az ára 1 fnt 20 kr. lesz. Az előfizetési díjakat kérem ez év november 20 ig lakásomra (Budapest, VI Nagy Janos utca 1 B földszint 5) küldeni. A könyvek utánvétellel való megrendelése a postadaj és csomagolás miatt költségesebb míg a postautalványon előre beküldött előfizetési díjak ellenében, a kötetet keresztköttessel küldöm címére, Gyűjtőknek minden tiz előfizető után egy tisz teletpéldánnyal szolgálok, A művelt magyar közönség szives támogatását kérve maradtam, Budapest, 1897 november hó kiváló tisztelettel **Gottier Lajos** az „Egyetértés” belmunkatársá,.

„Az Új idők” e heti száma ugy képek, mint tartalom tekintetében nagyon gazdag. **Lengyel Laura** és **Bródy Sándor** regényt irtak. **Szabóné Nogáli Janka** és **Malonyay Dező** eibeszéléseket, **Miklósmester** érdekes cikket a parfümről s **Farkas Imre** verset. A képek közül különösen kiválik **Munkácsy** festményének **A falu hősének** gyönyörű reprodukciója, mely mutatvány a **Munkácsy album**ból.

KÖZGAZDASÁG

Rendelet

A mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893: XXIII. t.-cz' végrehajtása iránt.

E) A jelen §-ban foglalt rendelkezések ellenére készített vagy ércit pezsgő, szénasavas bor vagy habzó bor, ürmös, törkölybor és gyümölcsbor mesterséges bornak tekintendő s ezzel teljesen ugyanazon elbánás alá esik.

5. §.

A jelen rendelet 4, §-ának A), B), C) és D) pontjaiban említett italok csakis az ott megállapított elnevezések alatt rakítározhatók és hozhatók forgalomba. (L. a törvény 3. §-át.)

Erre vonatkozólag a következők rendelkeznek:

a) A törkölybort vagy gyümölcsbort tartalmazó minden hordónak kifelé álló fenekeken, vízzel le nem mosható s a hordó szinétől felülről elütő festékkel, a hordóra festett (de semmi esetre sem krétával jegyzett vagy irt) és könnyen elvasható „TÖRKÖLYBOR”, ille-

tőleg „GYÜMÖLCSBOR” jelzéssel kell ellátva lennie.

Ha az illető hordó irtartalma tiz hektoliternél nem nagyobb, akkor az illető jelzést alkotó betűknek legalább hat centiméter magasnak és legalább egy centiméter vastagoknak, a tiz hektoliternél nagyobb hordókon pedig legalább tiz centiméter magasnak és legalább két centiméter vastagoknak kell lenniök.

b) Ha a törkölybor vagy gyümölcsbor zárt (ledugasolt) palackokban vagy más zárt edényekben tartatik vagy hozatik forgalomba, az illető palackok vagy más edények oly czimlapokkal (vignettákkal) látandók el, amelyeken a „törkölybor”, illetőleg a „gyümölcsbor” elnevezés világosan és könnyen szembeötölő módon van feltüntetve. Ezeknek a czimlapoknak legalább 80 □ centiméter nagyságuknak kell lenniök s a palackokra (vagy más edényre) a szokásos módon, jó erősen akként ragasztandók fel, hogy arról csakis leáztatás útján legyenek eltávolíthatók.

c) Ha a törkölybor vagy gyümölcsbor nyílt edényekben (palackokban, kor-ókkal, poharakban stb.) hozatik forgalomba (kiméretik), ez csak olyan edényekben (palackokban, korsóokban, poharakban stb.) engedetik meg, a melyeknek yldalán a „Törkölybor”, illetőleg „Gyümölcsbor” jelzés — bevésés, beégetés vagy beleprezés útján — könnyen szembeötölő módon fel van tüntetve.

A fenti a), b) és c) pontok alatt előirt „gyümölcsbor” elnevezés helyett, azon gyümölcsnem szerint, a melyből az tényleg készült, „almabor”, „körtebor”, „ribizikebor” stb. elnevezés is használható, de mindig csak az idézett pontokban körülírt módon alkalmazva.

d) A törvény 3. §-a értelmében az ürmösborok — a jelen rendelet 3. §-ának B) pontjában ismertetett előállításuknak megfelelőleg — csakis „ürmös”, „édes ürmös” vagy „racz ürmös” elnevezés alatt rakítározhatók és hozhatók ugyan forgalomba, az azonban, hogy ez az elnevezés az illető edényeken (hordókon, palackokon stb.) miként alkalmaztassék, különös feltételekhez kötve nincs, minthogy e tekintetben — az elnevezés elkövethető — visszaélésektől nem kell tartani.

A jelen §-a) és d) pontjaiban említett italoknak, az ott megállapított elnevezésekkel, az előirt módon való megjelölése mindenestire feltétlenül kötelező, tehát még akkor is, ha ezek az italok nem eladásra, hanem házi fogyasztásra vannak szánva.

Hogy a törkölybor (csiger, löre) készítése és forgalomba hozatala a jelen rendeletnek megfelelően történjen, kötelesek:

a) a közjogi elüljáróságok (rendeztet tanácsu, valamint törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács által e részben megbízott tisztviselője, Budapestben az illetékes kerületi elüljáró) minden községben, a melyben szőlőmívelés van, a szüret folyama alatt, de legkésőbb annak befejezésétől számított öt nap alatt, pontosan összeírni, hogy minden egyes szőlőbirtokosnak mennyi szőlőtörkölye van Ezen összeírás alapján pontos kimutatás készitendő két példányban, a melynek egyike a jelen rendelet 11. §-ában megnevezett illetékes elsőfoku hatósághoz terjesztendő be, másika pedig az összeíró elüljáróságnal (illetőleg közegnél) megörzendő. A községi elüljáróság (közeg) köteles a szőlőtörköly felhasználását, valamint azt is ellenőrizni, hogy a szőlőbirtokos szőlőtörkölyét csak egyszer használhassa fel törkölybor készítéséhez. Kötelesek továbbá:

b) az összes közlekedési infézetek, ha valamelyik állomásra törkölybort szállítottak, a jelen rendelet 11. §-ában megnevezett elsőfoku illetékes hatóságnak azonnal bejelenteni, hogy törkölybor-szállítmány érkezett, s kötelesek egyszersmind azt is kimutatni, hogy ki és hol adta fel a szállítmányt, továbbá, hogy az hány hordóból áll, mennyi a tartalma s akiek a czimére érkezett.

Folyt. köv.

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 39.

Bérlet 32.

Kedden, nov. 9-én:

A kertészleány.

Operette 3 felv. Irták: Nutter Beaumont. Fordította: Evva Lajos és Fáy Béla, zenéjét szerzette: Lecocq.

Személyek:

A király	Sziklay
Micela, leánya	Serfőzy Zseni
Donna Scholastica de Bellestrass, camerera major	Locsarekné Békassy
Gaetan, Madeira hercege	Beczkóy
Don Mosquitos, a pattantyusok ezredese	Karacs
Morales, katona	F. Kállay L.
Josefa menyasszonya	Bartha
Kapitány	Ungváry
Hadnagy	Püspöky
Baldomero tizedes	
Udvarhölgyek, urak, tisztok, katonák, pattantyusok. Történik Madridban a XVII. században.	

Szerden nov. 10-én:

A CZITERÁS.

K o n t i operettje.

CSARNOK.

A nőkről.

Irtá: **Karr Alfonz.**

Franciaiából fordította: Ifj. Thót Laszló. 12 XIV.

(A lassu beszéd. Ételek és italok. Időjárás Különféle apróságok.)

»Azt mondják, hogy süket vagyok!« ki írá, egy öreg ember. Jó Isten! Minő rágalom! Ha nem hallok jól, az azért van, mert a mostani emberek csalók és mesterkéltek, az a szokásuk hogy szándékosan lassan beszéljenek, mert érdekükben van, hogy a becsületes emberek ne értsék meg őket. Az én időmben, midőn az embereknek több belbecsük volt, nem féltek hangozani és érthetően beszélni.

De minden elkorcsosul, én lattam és tudom, hogy a föld ezelőtt jobb, zamatosabb gyümölcsöket termett, me yeket könnyen lehetett megemészteni és nemesebb borokat, melyek kellemes derűtséget idéztek elő, de semmi rossz utóhatással nem bírtak.

Ma már minden megváltozott, hét szem szilva, vagy egy pár másféle gyümölcs megárt; két pohár boroeskát sem ihatik meg az ember anélkül, hogy beteg ne legyen tőle.

Hat még az időjárás mennyire megváltozott, Minden lepton-nyomon csak köhécselést hallunk, mindenfelé hűlés, nátha, köszvény és több eféle betegségekről panaszkodnak.

Hajdan a birkáknak is finomabb, lágyabb és ruganyosabb gyapjuk volt, melyekből pompás matracokat készítettek. A cselédek azon időben a matrácokat kitűnő jó ágyakat vetettek; egyhuzamban, felébredésnélkü nyolc óra hosszáig is aludt rajtuk az ember, De a mostani időben a birkák gyapja durva, nem érdemli a pénzt, a mai cselédek rosszindulatúak és restek, az ágyak kemények, kényelmetlenek az ember nem tud nyugodni, egész éjjel álmatlanul forgolódik.

A szakácsnék ügyetlenek, nem tudnak jól főzni, az ételek nem ébresztik fel az étvágyat és a legcsekélyebb kihágás is megárt.

A mostani időben nagyon csinos állású és látszólag jól elkészített lábbelieket arulnak, de szorítja a lábat, az ember tyukszemeké és bőrkeményedéseket kap tőle; e kényelmetlen lábbelikkal nem lehet oly hosszú sétákat tenni, mint a régi nyugalmas lábbelikkal.

Hát még e tükrök! szent ég, mennyire megváltoztak! a mostani tükrök mind hibásak. Az én ifjúságomban tökéletesebben készítették gyönyörűség volt ránézni, az ember piros és telt arcot, élénk szemeket, üde arczszínt, fehér fogakat látott; de most rosszul készítik, az ember borzad a tükörbe nézni.

A nők iránt való alítólagos szigorúságomért nehányszor már czivakodtak velem.

A szigorúság miben áll? Hiszen éppen az amit violám ellen elkövetek, midőn gondosan kigyomlálom és rózsafáim ellen, midőn megnyesem.

Fajtalom! már tul vagyok azon boldog időn, midőn egy nőben kielégít az, hogy nő és a nemkülönbség szellemet, szépséget, erényt báj, finomságot, izlést stb. kipótol.

Azon korba jutottam, midőn már veszélyes, esztelenség és neveltséges a nőket szeretni.

— Nem tudom, — melyik újabb filozófus mondja, hogy: »Azoknak büntetése, akik a nőket szerzőfőlt szeretik, az, hogy örökké szeretik.«

E korban, melyről beszélek, melyben szeretni képtelenség és neveltséges, az ember legalább meg akarja magát csálni és a szeretetreméltóságra helyes okokat keres.

E korban már megkívánja az ember, hogy a szeretett nőben valódi tökéletességek is legyenek.

Vizsgálj k meg jól, miféle pontok felett látszom megtámadni a nőket, vagyis jobban mondva: miféle pontok felett szolgálok tanácsaimmal?

Midőn a fényűzés ellen beszélek, ez azért történik, mert az a nő, akinek több pénzre van szüksége, mint hozományának jövedelme, valamennyit munkája által mint háziasszony, megtakarít, vagy beszerez, az a nő megszűnik férjével egyenlő lenni, nem társa többé, csak ki van a férje által tartva, női méltóságából veszít és magát a férj hatalma alá helyezi,

És, ami több, az a nő kinek sok szűksége vagy sok fényűzési kívánsága és szokása van, az nem választhat magának a legszellemesebb, bátrabb, nemesebb becsületesbb, és leggyöngédebben szerető férfiak közül férjét, — csak a leggazdagabbak közül kell keresnie.

Vajjon a nők ellensége-e az, aki hasonló figyelmeztetéssel szolgál?

Midőn a krinolin ellen beszéltem, mely néhány év alatt a nők által elfogadott legneveltségsébb divatnak bizonyult, én azt mondtam hogy olyan tulzásokra és terjedelmre szoktatják a szemet, minek következtében a férj vagy szerető szemelőtt a legépebb és legtökéletesebb termet, a természetű leggazdagabbban megáldott nő is gyenge, beteges, gyarló, hitvány, vézna és idétlen lenynek látszik.

Vajjon ekkor is rossz tanácsot adtam? Például egy olyan példát hozok fel, amelylyel máskor is kudarcot vallottam, de azért mégis ismét vizsatérek rá.

Most nem akarok szólni azon illedelmes és bájos mozdulatokról, amely — midőn feláll — minden nőnek sajátja, hogy összeroncsolt és rendetlen öltözékét helyre rázza és amely a

mozdulat a vakaródzó majom mütétéhez hasonlít.

A zsebkendőről akarok beszélni.

Fel tudom én azt az élvezetet fogni amit egy nő érezhet, midőn a többi nőnek egy új értékes csecsebecsét egy csinos semmiséget mutathat fel, amit magára illeszthet: ezek azon adományok, amelyeket a szerény halandók a szépség oltárára tesznek.

Az értelmes emberekre a szépség befolyását az a határ bizonyítja, amit előidéz.

A nők előtt — férfiak által adott csecsebecsék azon stobaságok sorozata — melyet érték a férfiak elkövetnek.

Azonban vannak bizonyos határok, melyeket még ha a divat parancsolja sem szabad túllépni, a nőnek mindig jogában áll a divat határozait az illedelem törvényszéke elé állítani.

(Vége köv.)

Nyílt-tér.

A selyem el van égve! ezt szokták mondani a hölgyek, ha az illető ruha darabok igen sokszor már a **2-ik 3-ik viselet után** a hajtásokban elhasádnak vagy **mint a vatta** szétmálanak; ezen jelenség nem a „véletlen“ által okozott elégs! hanem a selyem, hogy az vastagabbnak s mégis **olcsónak tűnjék fel tudatosan** leszen **czinn és phosphor savval** páczolva, melyek a nyersselyem érszárait mintegy szétrágják, az ilyen nemű festési eljárást „**megterhelésnek**“ nevezik! mentül jobban öhajják a selymet megnehezíteni, annál több **czinnfürdőn** megyen az keresztül, hogy az ezen mérget tökéletesen magába szívja. Az így festet selyem — a **legnemesebb szövés!** — a halalesiráját tehát még mielőtt az a szövőszékre kerülne, már is magában rejti. Az ilyen szálaból készült **ugynevezett** selyem szöveteknek, rövid használat után természetesen szakadozniok kell mint a gyújtó kanócnak aszerint amint azok többé vagy kevésbé terhelettek meg. — A drága öltözék (készítési díjjal együtt) tökéletesen értéktelen. Az én **valódi selymeimből** szivesen küldök postafordultával **portó és vámmentesen** mintákat **Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben.**

Krondorfi Savanyuviz

KELLEMES IZE MIATT

UGY MINT ASZTALI VIZ.

DE LEGINKÁBB MINT

gyógyviz

tüdő, gyomor és
vizhólyag bántalmaknál
sikerrel használtatik.

Debreczenben főraktár: **Csanak József** urnál,
Kapható még: **Geréby Fülöp, Rickl J. Szabó**
Zsigmond, Félégyházi János urnál.

Palugyai Jolkey Club

a legkedveltebb

Pezső

minden jobb üzletben kapható.

Árjegyzékkel **bor, cognac és champagne**ról zivenes szolgál a

Palugyai és Társa

bornagykereskedő cég

Budafok.

Nem kell
többé
nadrágtartó
[bosentragger.]

Nem kell
többé
szij.

törvényesen védett

egészségi spirál nadrágtartó

mindég jól áll, kényelmes, nincs izzadság, nincs gomb, nincs nyomás, nincs lélegzési nehézség. Ára 75 kr., levélbélyegben, 3 db. 1.80 utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése mellett.

Csakis Max Jellinek

Bécs II/8 Erzherzog Karlplatz 14

Képviselők mindenütt kerestetnek.

254.

Az István gőzmalom társulat

GYÁRTMÁNYAINAK ÁRJEGYZÉKE

az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított 1887. évi június 1-én életbe léptetett eladási fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint

ITT HELYBEN KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL
Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt:

	100 kiló
A Asztali dara nagyszemű	21.40
B Sante " aprószemű	21.40
C Királyliszt	20.20
1. Langliszt kivonat	19.80
2. Elsőrendű zsemlye liszt	19.60
3. Zsemlye liszt	19.20
4. Elsőrendű kenyér liszt	18.80
5. Közép kenyér liszt	18.60
6. Kenyér liszt	18.40
7. Barna kenyér liszt	16.80
8. Takarmány liszt	12.20
11. Finom korpa zsákkal	4.40
11. " " zsák nélkül	4.20
12. Durva korpa zsákkal	4.-
12. " " zsák nélkül	3.80
Csirke buza zsák nélkül	4.-

A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tiszta súlynak véve.

A. B. 0-6 számig 85 kilogramm.

7. és 8. szám 70 "

11. és 12. szám 50 "

Debreczen, 1897. november 6.

Női ruhák

mérték szerinti elkészíttetését

divatosan, gyorsan és legolcsóbban eszközi

Boros Testvérek

Debreczen, Kossuth-utca 3.

Árverési hirdetés.

Az Alföldi takarékpénztárnál

Debreczenben elzalogosított és kamathátralékos következő számú zálogtárgyak u. m. **3403. 4191. 4489. 4659. 4667. 4718. 4781. 4824. 4839. 4988. 5041. 5058. 5053. 5157.**

1897. november hó 16-án

delután 3 órakor, az üzlet helyiségében nyilvános árverésen eladni fognak.

Az igazgatóság.

Ocassio!

Remek selymek minden színben méterenként 59, 61, 83, 1 frt 28 kr.

Legjobbminőségű széles szintartó vелеzek 19, 24, 28 kr,

Flannell vелеz 20 kr,

Dupla széles szövetek 19 krtól kezdve.

Kézi munkák,

Kész gyermek ruhák, köpenyek.

Női bluosok

darabja 1 frt, posztó 2 frt, egész finom 3 frt.

EISLER IZIDOR

női divatáru üzletében,

Női ruha varrótermemet különös figyelmébe ajánlom.

Az általam legmondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegyíztár

SÓSORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-táramban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik

TÓTH BÉLA

Gyógyszertára és illatszertára.
DEBRECZENBEN, (Tisza-palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szomban.